

RESTAURAREA UNEI CUVERTURI DIN COLECȚIA SECȚIEI DE ETNOGRAFIE A MUZEULUI ȚĂRII CRIȘURILOR

Elisabeta Ardelean

Cuvertura restaurată de noi face parte din colecția secției de etnografie a Muzeului Țării Crișurilor, fiind achiziționată în anul 1998 de la d-na Farcaș Emilia din Oradea.

Cuvertura înregistrată cu numărul de inventar 14.648 provine din zona Brașovului, are formă dreptunghiulară, fiind executată în cadrul gospodăriei țărănești la război de țesut în 2 ite. Se compune din două laturi inegale pe lungime și cusute laolaltă în mijloc neglijent, neținându-se cont de simetria motivelor decorative. Una dintre laturi are lungimea de 204 cm și lățimea de 76 cm, iar cealaltă 216 cm lungime și 76 cm lățime. Materiile prime folosite la urzeală și băteală sunt bumbacul, alcătuit din nouă fire subțiri răsucite, respectiv lâna colorată – galben, bordeaux, alb, verde, albastru închis, negru, roșu. În urma procesului de țesere, firele de lână mai groase ale bătelii acoperă firele subțiri a urzelii obținându-se astfel o țesătură la care dosul este o imagine reflectată a feței.

Folosind diferite fire de lână colorate de băteală, piesa este decorată pe toată suprafața cu dungi alternative de diferite mărimi (5-7 cm) de culoare verde, galben, bordeaux, alb, albastru închis, roșu, negru și cu dungi albe înguste. Pe suprafața cuverturei se găsesc patru registre ornamentate cu romburi de diferite culori (galben, roșu, bordeaux, albastru închis, negru, verde, alb) care dau o formă geometrică regulată.

Pentru evaluarea condițiilor fizice, a materialelor conținute, a determinării tehnicii de execuție a țesăturii și pentru folosirea metodei de restaurare s-au făcut analize vizuale, la lupă și microscop și proba de ardere. S-a constatat că fibra de lână este inferioară fiindcă are mai mulți solzi pe circumferință. La proba de ardere lâna arde cu miros de corn ars, lăsând un scrum rigid, dar sfărâmicios. În urma investigațiilor s-au constatat degradări fizico-mecanice: depuneri de praf, fragilizarea piesei prin scămoșări și lipsuri din firele țesăturii; fizico-chimice: prin decolorări a firelor de lână colorate, modificarea higroscopicității firelor. S-au făcut teste de culoare prin îmbibarea locală a câtorva porțiuni a materialului cu apă și detergentul propus a fi folosit la spălare. În urma acestor teste s-a constatat că unele culori migrează.

După examinarea amănunțită a piesei s-a trecut la curățirea ei. Piesa a fost curățată mecanic prin periere cu o perie moale și prin aspirare, cu

absorbția reglată astfel încât să nu provoace nici o deteriorare. După desprăfuire s-a hotărât curățirea umedă a piesei, firele având o rezistență bună la spălare. S-a dezasamblat piesa prin desfacerea cusăturii de la mijloc pentru a putea fi manevrată mai ușor în timpul restaurării. Restaurarea s-a realizat separat pentru fiecare latură în parte și în zile diferite.

Curățirea umedă a cuprins următoarele faze: tratamente pentru „sângerarea” culorilor, îmbibare, spălare, clătire și uscare. Piesa s-a așezat pe masa de lucru peste un pat absorbant (un strat de molton alb, un strat de finet alb). Sub piesă s-a așezat tifon împăturit în mai multe straturi și două straturi de hârtie sugativă pentru a absorbi soluția de fixare a culorii și pentru a feri piesa de migrări ale coloranților. Pentru fixarea culorii s-a folosit soluție de acid acetic 5%, tamponându-se separat fiecare culoare. Pe zonele colorate în roșu, bordeaux, negru, unde „sângerarea” era mai accentuată, s-au lăsatampoane îmbibate în soluția de acid acetic 8% timp de 2 ore.

După fixarea culorilor, cele două laturi ale piesei au fost înmuiate separat câte 30 de minute în apă călduță (30°C) cu detergent. La înmuiere și spălare s-a utilizat Perwoll Balsam Magic – detergent special pentru lână și țesături delicate. Este un detergent care conține 15-30% zeoliți, 5-15% surfactanți anionici și până la 5% surfactanți neionici, săpun, policarboxilați. Ingredientele sale speciale - *Care Balsam* și extract de *cașmir* - netezesc suprafața țesăturilor și le fac mai moi. După scurgerea celor 30 de minute s-a schimbat baia de spălare și s-a trecut la spălarea propriu-zisă a piesei la o temperatură de 30°C. Spălarea s-a realizat prin apăsări ușoare, piesa ținându-se cât mai drept posibil pentru a evita în timpul manipulării tensionările mecanice care sunt mai accentuate când obiectul este în stare umedă. Apa murdară a fost lăsată să se scurgă fără scoaterea piesei din vană. Pe marginile vâinii a fost așezată o ramă cu sită pe care s-a pus piesa împăturită în patru pentru scurgerea apei. Primele clătiri s-au făcut cu un furtun mobil, apa fiind lăsată să curgă direct pe obiect cu o presiune moderată. Piesa a fost reșezată în vană după ce în prealabil s-a lăsat aproximativ 30 de minute pe ramă ca apa să se scurgă bine din ea. Au urmat clătiri repetate prin apăsări ușoare. În ultima baie de clătire s-a adăugat o soluție de 3% glicerină, 2% alcool pentru redobândirea higroscopicității.

Piesa a fost întinsă pe o suprafață plană, s-a îndepărtat surplusul de apă prin tamponări ușoare cu tifon, după care s-a lăsat la uscat timp de 24 de ore, asigurând o temperatură adecvată și o circulație a aerului în spațiu.

După uscare s-a trecut la completarea părților lipsă, folosind fire de aceeași natură, culoare și grosime cu cele originale. Această operațiune s-a efectuat ținându-se seama de tehnica de țesere. Lucrările de înlocuire au fost începute pe dosul piesei prin tragerea firelor noi de urzeală după care a

urmat țeserea firelor de băteală cu acul, respectând lărgimea țesăturii. După efectuarea operațiunilor de restaurare pe fiecare latură în parte, acestea au fost reasamblate, la coasere ținându-se seama de dispunerea inițială a pozițiilor celor două părți.

Piesa a fost fotografiată înainte, în timpul și după operațiunile de restaurare în vederea întocmirii documentației necesare.

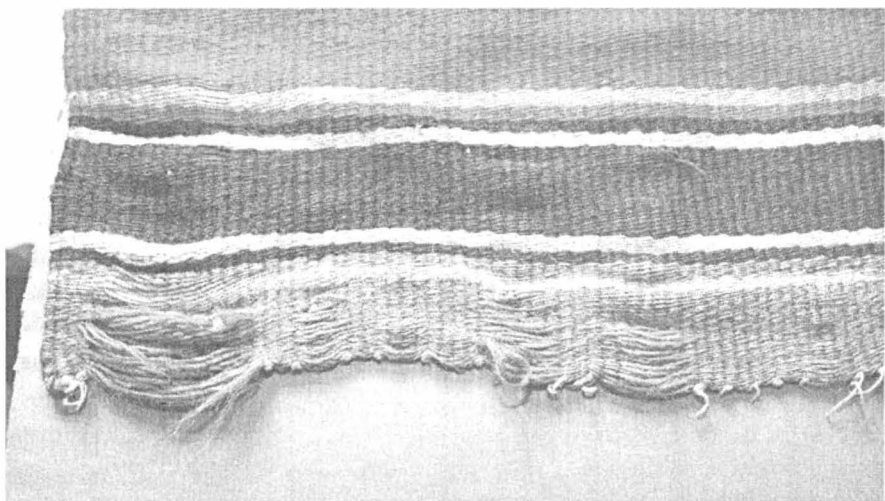
THE RESTORATION OF A COUNTERPANE BELONGING TO THE TEXTILE COLLECTION OF THE ETHNOGRAPHY DEPARTMENT OF THE CRIS COUNTY MUSEUM

abstract

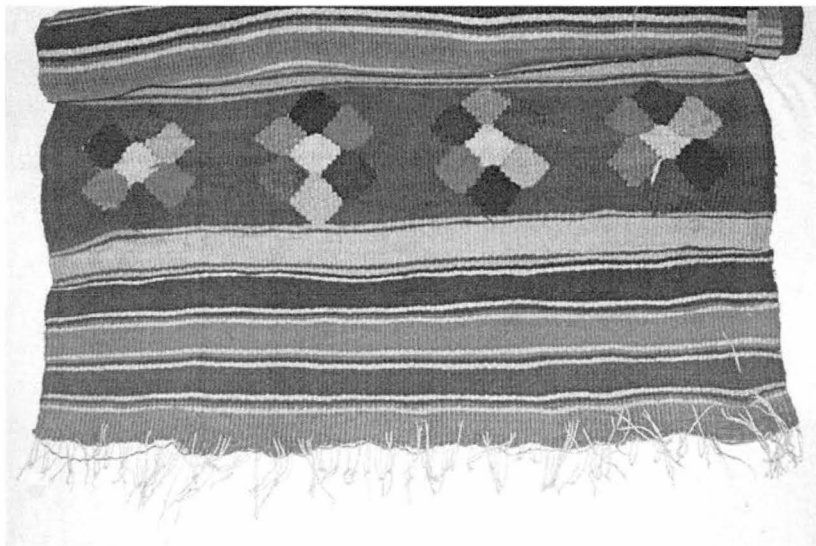
In the present work is presented the restoration process of a counterpane. After a detailed investigation regarding the degradation suffered by the object along the time, it was established the mechanical, physical, and chemical cleaning method of the piece. It follows the completing of the missing parts of the counterpane with adequate materials using for this the initial weaving technique of the object.

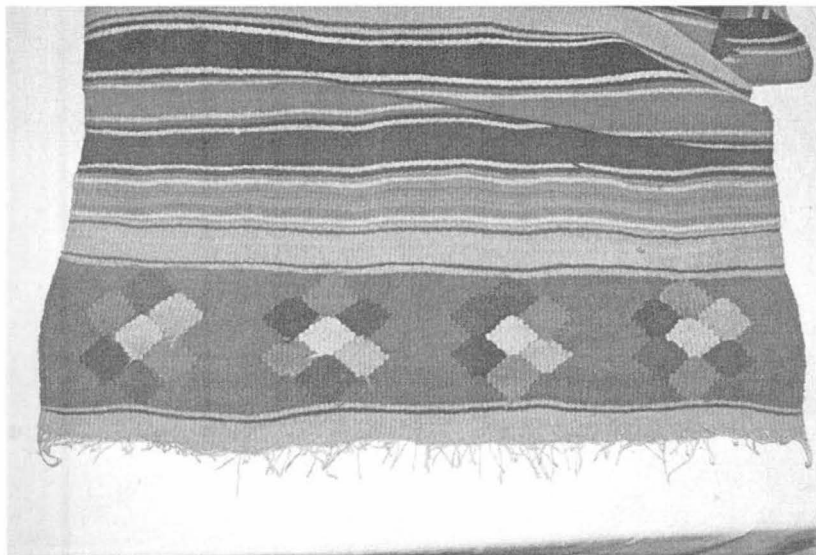
1. Cuvertură, inv. 14.648 - înainte de restaurare (detaliu)

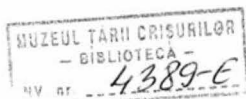
2. Cuvertură, inv. 14.648 - înainte de restaurare (detaliu)

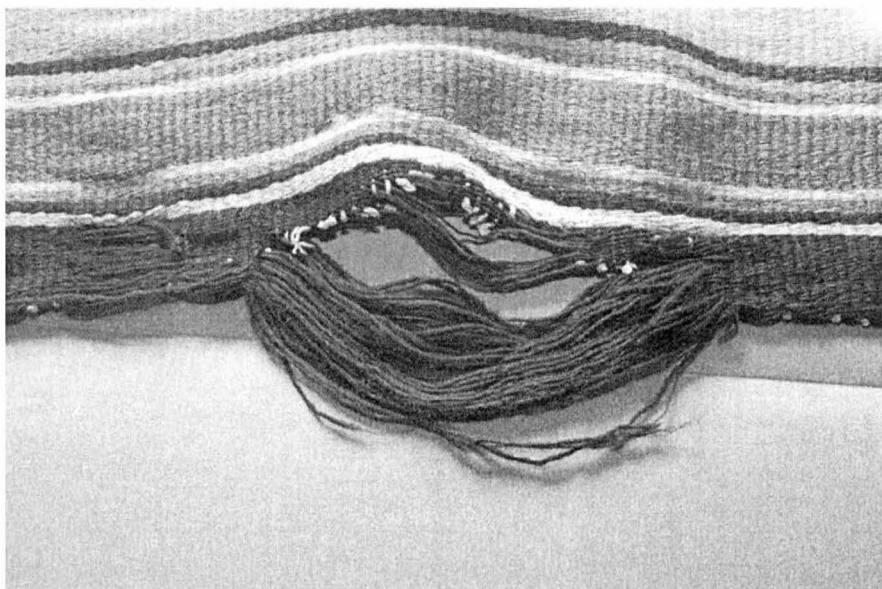

3. Cuvertură, inv. 14.648 - în timpul restaurării (detaliu)

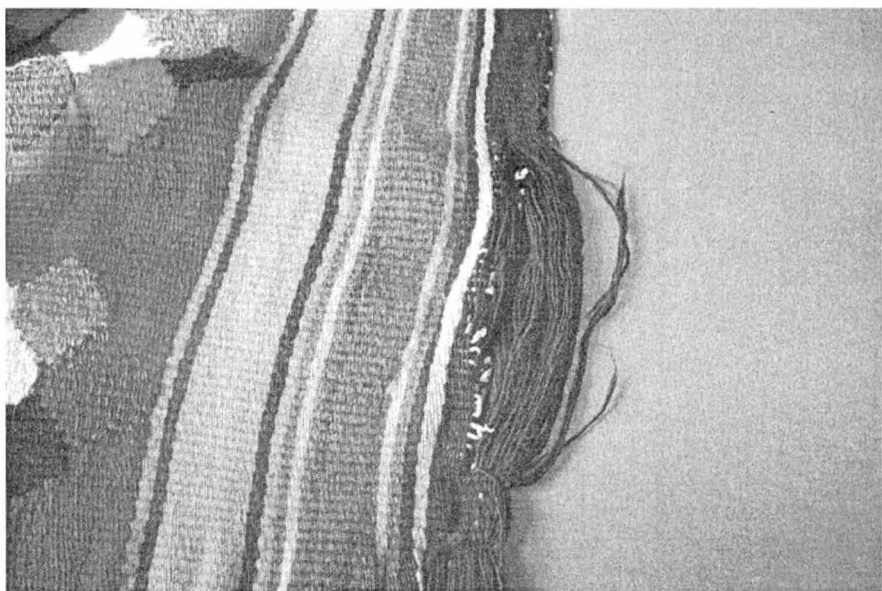

4. Cuvertură, inv. 14.648 - după restaurare (detaliu)

5. Cuvertură, inv. 14.648 - înainte de restaurare (detaliu)

6. Cuvertură, inv. 14.648 - în timpul restaurării (detaliu)